EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 21.11.2024
COM(2024) 542 final

2024/0300 (NLE)

Förslag till

RÅDETS GENOMFÖRANDEBESLUT

om ändring av genomförandebeslut 2009/1008/EU om bemyndigande för Republiken Lettland att förlänga tillämpningen av en åtgärd som avviker från artikel 193 i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt

MOTIVERING

Enligt artikel 395.1 i direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (*mervärdesskattedirektivet*[1]) får rådet enhälligt på kommissionens förslag bemyndiga varje medlemsstat att tillämpa särskilda åtgärder som avviker från bestämmelserna i det direktivet, för att förenkla uppbörden av skatt eller för att förhindra vissa slag av skatteundandragande eller skatteflykt.

Genom en skrivelse av den 29 april 2024 som registrerades hos kommissionen den 2 maj 2024 ansökte Republiken Lettland (*Lettland*) om bemyndigande att fortsätta att tillämpa en åtgärd som avviker från artikel 193 i mervärdesskattedirektivet, som reglerar vem som är betalningsskyldig för mervärdesskatt. Genom samma skrivelse sände Lettland en rapport om tillämpningen av denna åtgärd.

Genom en skrivelse av den 4 juli 2024 begärde kommissionen ytterligare upplysningar, som Lettland besvarade genom en skrivelse som registrerades hos kommissionen den 12 augusti 2024.

I enlighet med artikel 395.2 i mervärdesskattedirektivet underrättade kommissionen övriga medlemsstater om Lettlands ansökan genom skrivelser av den 3 september 2024, och Italien genom en skrivelse av den 4 september 2024. Genom en skrivelse av den 5 september 2024 underrättade kommissionen Lettland om att den hade alla nödvändiga uppgifter för att kunna behandla ansökan.

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

Som allmän regel anges i artikel 193 i mervärdesskattedirektivet att mervärdesskatt ska betalas av den beskattningsbara person som utför en leverans av varor eller ett tillhandahållande av tjänster.

Enligt artikel 395 i mervärdesskattedirektivet får medlemsstaterna, med rådets bemyndigande, genomföra åtgärder som avviker från bestämmelserna i mervärdesskattedirektivet för att förenkla uppbörden av mervärdesskatt eller för att förhindra vissa slag av skatteundandragande eller skatteflykt.

Den 29 april 2024 ansökte Lettland om att få fortsätta att tillämpa förfarandet för omvänd betalningsskyldighet på timmertransaktioner, vilket innebär att den person till vilken varorna levereras eller tjänsterna tillhandahålls blir betalningsskyldig för mervärdesskatten.

Den avvikande åtgärden för Lettland beviljades ursprungligen genom rådets beslut 2006/42/EG[2] för en period fram till och med den 31 december 2009 och genom rådets genomförandebeslut 2009/1008/EU[3] för en period fram till och med den 31 december 2012. Bemyndigandet att tillämpa avvikelsen förlängdes senare genom rådets genomförandebeslut 2013/55/EU[4] till och med den 31 december 2015, genom rådets genomförandebeslut (EU)

---

1 EUT L 347, 11.12.2006, s. 1.
2 EUT L 25, 28.1.2006, s. 31.
3 EUT L 347, 24.12.2009, s. 30.
4 EUT L 22, 25.1.2013, s. 16.

2015/2396[5] till och med den 31 december 2018, genom rådets genomförandebeslut (EU) 2018/2006[6] till och med den 31 december 2021 och genom rådets genomförandebeslut (EU) 2022/81[7] till och med den 31 december 2024.

Enligt Lettland är timmermarknaden, som utgör en av landets viktigaste ekonomiska sektorer, särskilt känslig för mervärdesskattebedrägerier, eftersom den domineras av ett stort antal små lokala aktörer och enskilda leverantörer, och eftersom det är mycket svårt att spåra förflyttningar av material och relaterade transaktioner. Företagen inom sektorn omfattas inte alltid av registreringsskyldighet, och detta kan leda till odeklarerade timmertransaktioner. Det finns således en betydande risk för att vissa aktörer skulle kunna undgå att betala mervärdesskatt. Särdragen hos timmermarknaden och de berörda företagen har gett upphov till mervärdesskattebedrägerier, som är svåra för de lettiska skattemyndigheterna att kontrollera. För att bekämpa detta missbruk har de infört förfarandet för omvänd betalningsskyldighet i samband med timmertransaktioner, vilket har visat sig vara mycket effektivt och minskat mervärdesskattebedrägerierna inom denna sektor i betydande utsträckning.

Enligt Lettland har den särskilda åtgärden heller inte någon negativ inverkan på de totala mervärdesskatteintäkterna i det sista konsumtionsledet och påverkar därför inte unionens egna medel som härrör från mervärdesskatt negativt.

Avvikelser beviljas i allmänhet för en begränsad tid, så att man kan bedöma om den särskilda åtgärden är lämplig och verkningsfull, och för att ge medlemsstaterna tid att införa andra konventionella åtgärder på nationell nivå för att övervaka förflyttning av material, betalning av mervärdesskatt och beskattningsbara personers efterlevnad av skattereglerna. Detta bör göra det möjligt att hantera respektive problem fram till dess att avvikelseåtgärden upphör att gälla och på så sätt göra en förlängning av avvikelsen överflödig. Avvikelser som tillåter tillämpning av förfarandet för omvänd betalningsskyldighet beviljas endast i undantagsfall för specifika bedrägeriutsatta sektorer och utgör en sista utväg.

Lettland ansökte om förlängning av åtgärden till och med den 31 december 2027. Lettland har åtagit sig att tillämpa olika åtgärder för att bekämpa mervärdesskattebedrägeri inom sektorn. Det planeras att införa en skyldighet att använda andra betalningsmedel än kontanter, liksom ett särskilt spårningsverktyg som kommer att bidra till en effektivare kontroll av transaktioner och produktionsprocesser. Slutligen planerar de nationella myndigheterna att senast 2026 införa krav på e-fakturering för transaktioner mellan företag (B2B) för företag som är registrerade i Lettland. Med hänsyn till den oförändrade rättsliga och faktiska situationen föreslås att avvikelseåtgärden förlängs, så att Lettland kan fortsätta att tillämpa den till och med den 31 december 2026. Fram till dess att avvikelsen upphör att gälla bör Lettland kunna genomföra andra konventionella åtgärder på nationell nivå för att övervaka förflyttning av material, betalning av mervärdesskatt och beskattningsbara personers efterlevnad av skattereglerna, i syfte att stödja kampen mot och förebygga mervärdesskattebedrägerier inom timmersektorn.

---

5 EUT L 332, 18.12.2015, s. 142.
6 EUT L 322, 18.12.2018, s. 20.
7 EUT L 13, 20.1.2022, s. 49.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Andra medlemsstater (Portugal[8], Rumänien[9] och Litauen[10]) har beviljats liknande undantag i förhållande till artikel 193 i mervärdesskattedirektivet.

Den föreslagna åtgärden är därför förenlig med de befintliga bestämmelserna i mervärdesskattedirektivet.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Artikel 395 i mervärdesskattedirektivet.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Mot bakgrund av den bestämmelse i mervärdesskattedirektivet som ligger till grund för förslaget är subsidiaritetsprincipen inte tillämplig.

- **Proportionalitetsprincipen**

Beslutet avser ett bemyndigande som beviljas en medlemsstat på dess egen begäran och utgör därför ingen förpliktelse.

Med hänsyn till avvikelsens begränsade omfattning står den särskilda åtgärden i proportion till det mål som eftersträvas.

- **Val av instrument**

Föreslaget instrument: rådets genomförandebeslut.

I enlighet med artikel 395 i mervärdesskattedirektivet är en avvikelse från de gemensamma mervärdesskattebestämmelserna bara möjlig om rådet ger ett enhälligt bemyndigande på grundval av ett förslag från kommissionen. Rådets genomförandebeslut är det lämpligaste instrumentet, eftersom det kan riktas till en enskild medlemsstat.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Samråd med berörda parter**

Detta förslag grundas på en ansökan från Lettland och berör bara denna medlemsstat.

---

8 Rådets genomförandebeslut (EU) 2019/1592 av den 24 september 2019 om bemyndigande för Portugal att införa en särskild åtgärd som avviker från artikel 193 i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 248, 27.9.2019, s. 67).

9 Rådets genomförandebeslut (EU) 2019/1593 av den 24 september 2019 om ändring av genomförandebeslut 2013/676/EU om bemyndigande för Rumänien att fortsätta att tillämpa en särskild åtgärd som avviker från artikel 193 i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 248, 27.9.2019, s. 69).

10 Rådets genomförandebeslut (EU) 2018/1920 av den 4 december 2018 om ändring av genomförandebeslut 2010/99/EU om bemyndigande för Republiken Litauen att förlänga tillämpningen av en åtgärd som avviker från artikel 193 i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 311, 7.12.2018, s. 34).

- **Konsekvensbedömning**

Genom förslaget till rådets genomförandebeslut bemyndigas Lettland att fortsätta att tillämpa förfarandet för omvänd betalningsskyldighet på timmertransaktioner. Den situation som låg till grund för den ursprungliga avvikelsen föreligger fortfarande. Lettland hävdar att risken inte är undanröjd, trots att det har skett en minskning av antalet fall av mervärdesskattebedrägerier och mervärdesskatteundandragande på timmermarknaden sedan förfarandet för omvänd betalningsskyldighet infördes.

Åtgärden har tidigare bemyndigats genom 2003 års anslutningsakt[11], särskilt kapitel 7 punkt 1 b i bilaga VIII, och genom beslut 2006/42/EG[12] enligt det då gällande sjätte direktivet 77/388/EEG. Med tiden har dock bedrägerierna inom timmersektorn utsträckts till transaktioner som inte omfattas av förfarandet för omvänd betalningsskyldighet för mervärdesskatt. exempelvis transaktioner som rör biprodukter från skogsindustrin. Följaktligen har tillämpningsområdet för förfarandet för omvänd betalningsskyldighet för mervärdesskatt utvidgats ytterligare för att minska antalet möjligheter till bedrägeri. Från och med den 1 januari 2020 ska dessutom mottagare av timmerleveranser betala för de mottagna varorna, och mottagare av tjänster för de utförda tjänsterna, genom andra betalningsmedel än kontanter. Dessa ändringar har gjorts för att standardisera betalningskraven i samtliga fall där förfarandet för omvänd betalningsskyldighet tillämpas, i syfte att öka effektiviteten i den åtgärd som syftar till att bekämpa mervärdesskattebedrägerier.

Lettland hävdar att det är nödvändigt att förlänga den avvikande åtgärden för att bekämpa bedrägerier inom timmersektorn.

Skogssektorn är en av hörnstenarna i Lettlands ekonomi. År 2022 utgjorde den deklarerade nettoomsättningen för handlare som är verksamma inom timmersektorn 7,4 % av den totala nettoomsättning som deklarerats i årsredovisningar, dvs. 6,3 miljarder euro. Skogssektorns exportvärde uppgick 2023 till omkring 2,3 miljarder euro, eller 12,4 % av landets totala export, medan antalet sysselsatta inom sektorn 2022 var 41 400, eller 4,8 % av det totala antalet anställda i den nationella ekonomin.

Timmermarknaden i Lettland domineras av små och medelstora handlare och enskilda leverantörer (som utgör mer än 90 % av det totalt antalet företag inom sektorn) som köper eller säljer timmer och tillhandahåller eller mottar relaterade tjänster.

Antalet beskattningsbara personer inom timmersektorn var 11 713 i början av 2024. Enligt Lettland bedrev ytterligare 13 063 fysiska personer handel inom timmersektorn under 2023 med en sammanlagd inkomst på 219 miljoner euro.

En förlängning av åtgärden kommer inte att ha någon negativ inverkan på de totala mervärdesskatteintäkterna i det sista konsumtionsledet och påverkar därför inte unionens egna medel som härrör från mervärdesskatt negativt.

---

[11] EUT L 236, 23.9.2003, s. 33.
[12] EUT L 25, 28.1.2006, s. 31.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Förslaget påverkar inte EU:s budget.

5. ÖVRIGA INSLAG

Förslaget är tidsbegränsat.

2024/0300 (NLE)

Förslag till

RÅDETS GENOMFÖRANDEBESLUT

om ändring av genomförandebeslut 2009/1008/EU om bemyndigande för Republiken Lettland att förlänga tillämpningen av en åtgärd som avviker från artikel 193 i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt[1], särskilt artikel 395.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Genom rådets beslut 2006/42/EG[2] bemyndigades Lettland att till och med den 31 december 2009 tillämpa en särskild åtgärd som avviker från artikel 21.1 a i rådets direktiv 77/388/EEG[3] i syfte att ange mottagaren såsom betalningsskyldig för mervärdesskatt på timmerleveranser eller tillhandahållande av relaterade tjänster. Genom rådets genomförandebeslut 2009/1008/EU[4] bemyndigades Lettland, med avvikelse från artikel 193 i direktiv 2006/112/EG, att fortsätta att ange mottagaren som betalningsskyldig för mervärdesskatt i samband med timmertransaktioner fram till och med den 31 december 2012 (*den särskilda åtgärden*). Efter den senaste ändringen av genomförandebeslut 2009/1008/EU upphör det bemyndigandet att gälla den 31 december 2024.

(2) Genom en skrivelse som registrerades hos kommissionen den 2 maj 2024 ansökte Lettland om bemyndigande att fortsätta att tillämpa den särskilda åtgärden. Genom samma skrivelse lämnade Lettland in en rapport om tillämpningen av den särskilda åtgärden.

(3) I enlighet med artikel 395.2 andra stycket i direktiv 2006/112/EG underrättade kommissionen övriga medlemsstater om Lettlands ansökan genom skrivelser av den 3

---

1 EUT L 347, 11.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj.

2 Rådets beslut 2006/42/EG av den 24 januari 2006 om bemyndigande för Lettland att förlänga tillämpningen av en åtgärd som avviker från artikel 21 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter (EUT L 25, 28.1.2006, s. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2006/42(1)/oj).

3 Rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter – Gemensamt system för mervärdeskatt: enhetlig beräkningsgrund (EGT L 145, 13.6.1977, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1977/388/oj).

4 Rådets genomförandebeslut 2009/1008/EU av den 7 december 2009 om bemyndigande för Republiken Lettland att förlänga tillämpningen av en åtgärd som avviker från artikel 193 i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 347, 24.12.2009, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2009/1008/oj).

september 2024 och Italien genom en skrivelse av den 4 september 2024. Genom en skrivelse av den 5 september 2024 underrättade kommissionen Lettland om att den hade alla nödvändiga uppgifter för att kunna behandla ansökan.

(4) Enligt Lettland är timmermarknaden, som utgör en av landets viktigaste ekonomiska sektorer, särskilt känslig för mervärdesskattebedrägerier, eftersom den domineras av ett stort antal mindre lokala aktörer och enskilda leverantörer. Särdragen hos marknaden och de berörda företagen har gett upphov till mervärdesskattebedrägerier som är svåra för de lettiska skattemyndigheterna att kontrollera. För att bekämpa detta missbruk har de lettiska skattemyndigheterna infört förfarandet för omvänd betalningsskyldighet för betalning av mervärdesskatt i samband med timmertransaktioner, vilket har visat sig vara mycket effektivt och minskat bedrägerierna inom denna marknad i betydande utsträckning, enligt den rapport som Lettland lämnat in.

(5) I allmänhet beviljas avvikelser för en begränsad tid, så att man kan bedöma om den särskilda åtgärden är lämplig och verkningsfull. Avvikelserna ger medlemsstaterna tid att införa andra konventionella åtgärder på nationell nivå för att övervaka förflyttning av material, betalning av mervärdesskatt och beskattningsbara personers efterlevnad av skattereglerna, vilket bör göra det möjligt att hantera respektive problem fram till dess att avvikelseåtgärden upphör att gälla och på så sätt göra en förlängning av avvikelsen överflödig. Avvikelser som tillåter tillämpning av förfarandet för omvänd betalningsskyldighet beviljas endast i undantagsfall för specifika bedrägeriutsatta sektorer och utgör en sista utväg.

(6) Lettland har åtagit sig att tillämpa olika åtgärder för att bekämpa mervärdesskattebedrägeri inom sektorn. Avsikten är att införa en skyldighet att använda andra betalningsmedel än kontanter och ett särskilt spårningsverktyg som kommer att bidra till en effektivare kontroll av transaktioner och produktionsprocesser. Dessutom planerar de nationella myndigheterna att senast 2026 införa krav på e-fakturering för transaktioner mellan företag (B2B) för företag som är registrerade i Lettland.

(7) Lettland bör därför kunna genomföra andra konventionella åtgärder för att bekämpa och förebygga mervärdesskattebedrägerier på timmermarknaden innan den särskilda åtgärdens förlängning enligt detta beslut upphör att gälla, så att ingen ytterligare förlängning av den särskilda åtgärden behövs.

(8) Lettland bör därför endast bemyndigas att tillämpa den särskilda åtgärden till och med den 31 december 2026.

(9) Den särskilda åtgärden kommer inte att ha någon negativ inverkan på de av unionens egna medel som härrör från mervärdesskatt.

(10) Genomförandebeslut 2009/1008/EU bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Artikel 2 i genomförandebeslut 2009/1008/EU ska ersättas med följande:

”Artikel 2

Detta beslut ska tillämpas till och med den 31 december 2026.”

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Republiken Lettland.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande